

قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی ایران

قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی ایران پس از چندین جلسه بحث و بررسی در مجلس شورای اسلامی، شهریورماه امسال از تصویب نهائی گذشت. این قانون ۱۱ روز بعد به تأیید نهائی شورای نگهبان رسید. به منظور آگاهی خوانندگان عزیز متن کامل آن را در این شماره درج می‌کنیم.

فصل اول - اهداف و ضوابط کلی بخش تعاونی
ماده ۱- اهداف بخش تعاونی عبارتست از:
۱- ایجاد و تأمین شرایط و امکانات کار برای همه به منظور رسیدن به اشتغال کامل.
۲- قرار دادن وسائل کار در اختیار کسانی که قادر به کارند ولی وسائل کار ندارند.
۳- پیشگیری از تمرکز و تداول ثروت در دست افراد و گروه‌های خاص جهت تحقق عدالت اجتماعی.
۴- جلوگیری از کارفرمای مطلق شدن دولت.
۵- قرار گرفتن مدیریت و سرمایه و منافع حاصله در اختیار نیروی کار و تشویق بهره برداری مستقیم از حاصل کار خود.
۶- پیشگیری از انحصار، احتکار، تورم و اضرار به غیر.
۷- توسعه و تحکیم مشارکت و تعاون عمومی بین همه مردم.
تبصره - اهداف مذکور این ماده باید با رعایت ضرورت‌های حاکم بر برنامه‌ریزی عمومی اقتصاد کشور در هر یک از مراحل رشد عملی شود.

ماده ۲- شرکت‌هایی که با رعایت مقررات این قانون تشکیل و به ثبت برسند تعاونی شناخته می‌شوند.
ماده ۳- دولت موظف است با رعایت این قانون و در حد مقررات به گونه‌ای که زمینه اداره یا دخالت در اداره تعاونی‌ها یا کارفرمای مطلق شدن دولت فراهم نیاید با بخش تعاونی همکاری نموده و امکانات و تسهیلات لازم را با هماهنگی وزارت تعاون در اختیار آنها قرار دهد.
ماده ۴- دولت و کلیه سازمان‌های وابسته موظفند در اجرای طرح‌ها و پروژه‌های خود در شرایط مساوی اولویت را به بخش تعاونی بدهند.
ماده ۵- اساسنامه هر یک از تعاونی‌ها باید با رعایت مقررات این قانون شامل نکات زیر باشد.
نام با قید کلمه تعاونی، هدف، موضوع، نوع، حوزه عملیات، مدت، مرکز اصلی، عملیات و نشانی، میزان سرمایه، مقررات مربوط به عضو، ارکان، مقررات مالی و کار، انحلال و تصفیه.

تبصره - تابعیت تعاونی‌ها باید ایرانی باشد.
ماده ۶- حداقل و حداکثر تعداد عضو در تعاونی‌ها به نسبت سرمایه و فرصت اشتغال و نوع فعالیت و رعایت اصل عدم تمرکز و تداول ثروت به وسیله آئین‌نامه‌ای تعیین می‌شود که به تصویب وزارت تعاون می‌رسد ولی در هر صورت تعداد اعضاء نباید کمتر از ۷ نفر باشد.
ماده ۷- شرکت‌ها و اتحادیه‌های تعاونی دارای شخصیت حقوقی مستقل می‌باشند.
فصل دوم - عضو
ماده ۸- عضو در شرکت‌های تعاونی شخصی است حقیقی که واجد شرایط مندرج در این قانون بوده و ملتزم به اهداف بخش تعاونی و اساسنامه قانونی آن تعاونی باشد.
تبصره ۱- در تعاونی‌های تولید عضو باید در تعاونی بکار اشتغال داشته باشد.
تبصره ۲- در تعاونی‌های چند منظوره‌ای در صورتی که عضویت برای همه آزاد باشد. داشتن عضو غیر شاغل مجاز است، اما هیأت‌مدیره و مدیر عامل باید از میان اعضاء شاغل انتخاب گردد.

اهداف بخش تعاونی

- ۱- ایجاد و تأمین شرایط و امکانات کار برای همه به منظور رسیدن به اشتغال کامل.
 - ۲- فرار دادن وسائل کار در اختیار کسانی که قادر به کارند و بی وسائل کار ندارند.
 - ۳- پیشگیری از تمرکز و تداول ثروت در دست افراد و گروه‌های خاص جهت تحقق عدالت اجتماعی.
 - ۴- جلوگیری از کارفرمای مطلق شدن دولت.
 - ۵- قرار گرفتن مدیریت و سرمایه و منافع حاصله در اختیار نیروی کار و تشویق بهره برداری مستقیم از حاصل کار خود.
 - ۶- پیشگیری از انحصار، احتکار، تورم و اضراس به غیر.
 - ۷- توسعه و تحکیم مشارکت و تعاون عمومی بین همه مردم.
- تبصره - اهداف مذکور این ماده باید با رعایت ضرورت‌های حاکم بر برنامه ریزی عمومی اقتصاد کشور در هر یک از مراحل رشد عملی شود.
- (ماده اول قانون)

ماده ۹- شرایط عضویت در تعاونی‌ها عبارتست از:

- ۱- تابعیت جمهوری اسلامی ایران.
 - ۲- عدم ممنوعیت قانونی و حجر و ورشکستگی به تقصیر.
 - ۳- عدم سابقه ارتشاء - اختلاس و کلاهبرداری.
 - ۴- درخواست کتبی عضویت و تعهد رعایت مقررات اساسنامه تعاونی.
 - ۵- عدم عضویت در تعاونی مشابه.
- ماده ۱۰- اعضاء در کلیه امور تعاونی طبق اساسنامه حق نظارت دارند.

ماده ۱۱- کلیه اعضاء مکلفند به وظایف و مسؤولیت‌هایی که در حدود قوانین و مقررات تعهد کرده‌اند عمل کنند.

ماده ۱۲- خروج عضو از تعاونی اختیاریست و نمی‌توان آن را منع کرد.

تبصره ۱- اعضاء متخصص تعاونی‌های تولید حداقل شش ماه قبل از استعفا باید مراتب را کتباً به اطلاع تعاونی برسانند.

تبصره ۲- در صورتی که خروج عضو موجب ضرری برای تعاونی باشد، وی ملزم به جبران است.

ماده ۱۳- در موارد زیر عضو از تعاونی اخراج می‌شود.

۱- از دست دادن هر یک از شرایط عضویت مقرر در این قانون.

۲- عدم رعایت مقررات اساسنامه و سایر تعهدات قانونی پس از دو اخطار کتبی توسط هیأت‌مدیره به فاصله ۱۵ روز و گذشتن ۱۵ روز از تاریخ اخطار دوم با تصویب مجمع عمومی فوق‌العاده.

۳- ارتکاب اعمالی که موجب زیان مادی تعاونی شود و وی نتواند ظرف مدت یک سال آن را جبران نماید یا با اعمالی که به حیثیت و اعتبار تعاونی لطمه وارد کند با تعاونی رقابتی ناسالم بنماید.

تبصره - تشخیص موارد فوق بنا به پیشنهاد هر یک از مدیران و تصویب مجمع عمومی خواهد بود.

ماده ۱۴- در صورت فوت عضو ورثه وی که واجد شرایط و ملترم به رعایت مقررات

تعاونی باشند، عضو تعاونی شناخته شده و در صورت تعدد بایستی مابه التفاوت افزایش سهم ناشی از تعدد خود را به تعاونی بپردازد. اما اگر کتباً اعلام نمایند که مایل به ادامه عضویت در تعاونی نیستند و یا با هیچکدام واجد شرایط نباشند، عضویت لغو می‌گردد.

تبصره - اگر تعداد ورثه بیش از ظرفیت تعاونی باشد، یک یا چند نفر به تعداد مورد نیاز تعاونی با توافق سایر وراث عضو تعاونی شناخته می‌شوند.

ماده ۱۵- در صورت لغو عضویت به سبب فوت، استعفا، انحلال، اخراج، طبق اساسنامه و قرارداد منعقد شده سهم و کلیه حقوق و مطالبات عضو به قیمت روز تقویم و به دیون تعاونی تبدیل می‌شود که پس از کسر دیون وی به تعاونی، به او یا ورثه‌اش پرداخت خواهد شد.

تبصره - در صورتی که ورثه تقاضا نماید که سهم عضو متوفی از عین اموال تعاونی پرداخت شود و تراضی یا مصالحه ممکن نباشد چنانچه عین قابل واگذاری بوده و موجب اختلال و ضرر فاحش به اعضاء و تعاونی نگردد آن قسمت از مطالبات تسلیم ورثه می‌گردد.

فصل سوم - سرمایه

ماده ۱۶ - سرمایه تعاونی اموال و دارائی‌هایی است که برای تأسیس تعاونی یا افزایش سرمایه قبلی در اختیار آن قرار می‌گیرد.

ماده ۱۷- شرکت‌های تعاونی شرکت‌هایی

است که تمام یا حداقل ۵۱٪ سرمایه بوسیله اعضاء در اختیار شرکت تعاونی قرار می‌گیرد و وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها، شرکت‌های دولتی و وابسته به دولت و تحت پوشش دولت، بانک‌ها، شهرداری‌ها، شوراهای اسلامی کشوری، بنیاد مستضعفان و سایر نهادهای عمومی می‌توانند جهت اجرای بند ۲ اصل ۴۳ از راه وام بدون بهره یا هر راه مشروع دیگر از قبیل مشارکت، مضاربه، مزارعه، مساقات، اجاره، اجاره به شرط تملیک، بیع شرط، فروش اقساطی، صلح، اقدام به کمک در تأمین یا افزایش سرمایه شرکت‌های تعاونی نمایند بدون آنکه عضو باشند.

تبصره - در مواردی که دستگاه‌های دولتی در تأسیس شرکت‌های تعاونی شریک می‌شوند ظرف مدتی که با موافقت طرفین در ضمن عقد شرکت تعیین خواهد شد سهم سرمایه‌گذاری دولت به تدریج بازپرداخت و صد درصد سرمایه به تعاونی تعلق خواهد گرفت.

ماده ۱۸- دولت می‌تواند با رعایت اصول چهل و سوم و چهل و چهارم قانون اساسی، واحدهای صنعتی یا کشاورزی یا خدماتی و امثال آن را که از اموال عمومی است و در اختیار دارد در اختیار شرکت‌های تعاونی به صورت زیر قرار دهد.

۱- واحدهای مذکور را به صورت حبس موقت یا مادام که تعاونی به صورت قانونی وجود داشته باشد، در اختیار تعاونی قرار دهد

و تعاونی مالک منافع آن باشد.

۲- در صورتی که واحدهای مذکور کارکنان واجد شرایط داشته باشند، در عضویت آن تعاونی اولویت خواهند داشت.

۳- دولت می‌تواند طبق قرارداد بابت استهلاک یا بازسازی یا نگهداری یا توسعه واحد مزبور سالانه مبلغی نقد و یا کالا دریافت نماید.

۴- دولت می‌تواند در واگذاری واحدهای فوق و سایر امکانات، مقرراتی به عنوان شرایط الزامی در رعایت سیاست‌های دولت در قیمت‌گذاری و برنامه‌ریزی تولید و توزیع و تأمین منافع عمومی، تعیین نماید.

ماده ۱۹- در استفاده از وام و کمک‌های مالی دولتی اولویت با تعاونی‌هایی است که از بانک‌ها طبق قانون عملیات بانکی بدون بهره وام دریافت نکرده باشند.

ماده ۲۰- سهم اعضاء در تأمین سرمایه شرکت‌های تعاونی برابر است مگر مجمع عمومی تصویب نماید که اعضاء سهم بیشتری تأدیه نمایند که در این صورت حداقل و حداکثر سهم‌ها باید در حدودی باشد که وزارت تعاون متناسب با نوع و تعداد اعضاء تعاونی‌ها تعیین می‌نماید.

ماده ۲۱- هر تعاونی وقتی ثبت و تشکیل می‌شود که حداقل یک سوم سرمایه آن تأدیه

شرکت‌های تعاونی محدود به میزان سهم آنان می‌باشد مگر آنکه در قرارداد ترتیب دیگری شرط شده باشد.

تبصره - مسئولیت دستگاه‌های عمومی تأمین‌کننده سرمایه تعاونی‌ها به میزان سرمایه متعلق به آنان می‌باشد مگر آنکه در قرارداد ترتیب دیگری شرط شده باشد.

ماده ۲۴- دولت موظف است جهت اجرای بند ۲ اصل ۲۳ شرایط و امکانات لازم را برای تشکیل و تقویت تعاونی‌ها در جهت تأمین مقاصد مذکور در این بند فراهم آورد.

تبصره ۱- به منظور فوق دولت می‌تواند با استفاده از منابع بودجه‌ای یا منابع بانکی با تضمین دولت، وام بدون بهره در اختیار تعاونی قرار دهد و اموال منقول و یا غیر منقول و وسایل و امکانات لازم را به قیمت عادلانه به طور نقد و یا اقساط برای تشکیل و تقویت تعاونی‌ها به آنها بفروشد و یا به آنها اجاره دهد و یا اقدام به عقد اجاره به شرط تملیک بنماید و یا سهام شرکت‌ها و مؤسسات دولتی و وابسته دولت و بانک‌ها و مصادره و ملی شده را به تعاونی‌ها منتقل نماید.

تبصره ۲- بانک‌ها موظف‌اند جهت سرمایه‌گذاری و یا افزایش سرمایه تعاونی‌ها و یا تقویت آنها وام و سایر تسهیلات اعطائی را در اختیار آنان قرار دهند و می‌توانند قرارداد

● ماده ۲۶- تعاونی‌های تولید شامل تعاونی‌هایی است که در امور مربوط به کشاورزی، دامداری، دامپروری، پرورش و صید ماهی، شیلات، صنعت، معدن، عمران شهری و روستائی عشایری و نظایر اینها فعالیت می‌نمایند.

تبصره - تعاونی‌های تولید در کلیه اولویتها و حمایت‌های مربوط به تعاونی‌ها حق تقدم دارند.

و در صورتی که به صورت نقدی و جنسی باشد تقویم و تسلیم شده باشد.

تبصره - اعضاء تعاونی مکلفند مبلغ پرداخت نشده سهم خود را ظرف مدت مقرر در اسانامه تأدیه نمایند.

ماده ۲۲- عضو یا اعضاء تعاونی می‌توانند با رعایت مقررات این قانون سهم خود را به سایر اعضاء و یا افراد جدید واجد شرایط واگذار نمایند.

ماده ۲۳- مسئولیت مالی اعضاء در

نمایند که سرمایه‌هایی که از محل وام و سایر تسهیلات اعطائی تأمین می‌شود به عنوان ضمانت و یا وثیقه و یا رهن در نزد بانک باشد و یا در صورتی که تعاونی قادر به باز پرداخت وام نباشد بانک مطالبات خود را از طریق فروش اموال تعاونی تسویه نماید که در خرید اینگونه اموال تعاونی‌های دیگر اولویت دارند.

فصل چهارم - حساب سود و زیان و تقسیم سود و سایر مقررات مالی

ماده ۲۵- سود خالص شرکت‌ها و

اتحادیه‌های تعاونی در هر سال مالی به ترتیب زیر تقسیم می‌شود.

۱- از حداقل پنج درصد (۵٪) به بالا با تصویب مجمع عمومی به عنوان ذخیره تعاونی به حساب ذخیره قانونی منظور می‌شود.

تبصره ۱- ذخیره قانونی تا زمانی که مبلغ کل ذخیره حاصل از درآمدهای مذکور به میزان یک چهارم معدل سرمایه سه سال اخیر شرکت نرسیده باشد الزامی است.

تبصره ۲- تعاونی‌ها می‌توانند تا حداکثر یک دوم ذخیره قانونی را جهت افزایش سرمایه خود بکار ببرند.

۲- حداکثر پنج درصد از سود خالص به عنوان اندوخته احتیاطی به پیشنهاد هیأت مدیره و تصویب مجمع عمومی به حساب مربوط منظور می‌گردد و نحوه مصرف آن با تصویب مجمع عمومی است.

۳- چهار درصد از سود خالص به عنوان حق تعاون و آموزش به صندوق تعاون واریز می‌گردد.

۴- درصدی از سود جهت پاداش به اعضاء، کارکنان، مدیران و بازرسان به پیشنهاد هیأت مدیره و تصویب مجمع عمومی تخصیص داده می‌شود.

۵- پس از کسر وجوه فوق باقیمانده سود خالص به ترتیبی که در اسانامه و شرایط ضمن عقد پذیرفته می‌شود تقسیم می‌گردد.

فصل پنجم تعاونی‌های تولید و توزیع

ماده ۲۶- تعاونی‌های تولید شامل تعاونی‌هایی است که در امور مربوط به کشاورزی، دامداری، دامپروری، پرورش و صید ماهی، شیلات، صنعت، معدن، عمران شهری و روستائی و عشایری و نظایر اینها فعالیت می‌نمایند.

تبصره - تعاونی‌های تولید در کلیه اولویتها و حمایت‌های مربوط به تعاونی‌ها حق تقدم دارند.

ماده ۲۷- تعاونی‌های توزیع عبارتند از تعاونی‌هایی که نیاز مشاغل تولیدی و یا مصرف‌کنندگان عضو خود را در چهارچوب مصالح عمومی و به منظور کاهش هزینه‌ها و قیمت‌ها تأمین می‌نمایند.

تبصره - تعاونی‌های توزیع مربوط به تأمین کالا و مسکن و سایر نیازمندی‌های روستائیان و سایر و کارگران و کارمندان از نظر گرفتن سهمیه کالا و حمایت‌های دولتی و بانکی و سایر حمایت‌های مربوط به امور تهیه توزیع اولویت دارند.

ماده ۲۸- شرکت‌ها و مؤسسات دولتی و وابسته به دولت و تعاونی‌ها موظف‌اند در معاملات خود به تعاونی‌ها اولویت دهند.

تبصره - تعاونی‌های موضوع این قانون با رعایت قوانین و مقررات می‌توانند به امر صادرات و واردات در موضوع فعالیت خود بپردازند.

فصل ششم - ارکان تعاونی‌ها

ماده ۲۹- شرکت‌های تعاونی برای اداره امور خود دارای ارکان زیر می‌باشند.

۱- مجمع عمومی.

۲- هیأت‌مدیره.

۳- بازرسی.

بخش اول - مجمع عمومی

ماده ۳۰- مجمع عمومی که بر اساس این قانون بالاترین مرجع اتخاذ تصمیم و نظارت در امور شرکت‌های تعاونی می‌باشد، از اجتماع اعضای تعاونی یا با در نظر گرفتن میزان سهم فقط دارای یک رأی است.

تبصره ۱- در شرکت‌های تعاونی هر یک از دستگاه‌ها و شرکت‌های دولتی بانک‌ها، شوراهای اسلامی کشوری و سازمان‌های عمومی که در تعاونی مشارکت یا سرمایه‌گذاری کرده‌اند می‌توانند نماینده‌ای برای نظارت و بازرسی در تعاونی و شرکت در جلسات مجمع عمومی و هیأت‌مدیره به عنوان ناظر داشته باشند.

تبصره ۲- انحلال، ادغام یا تغییر موادی از اساسنامه تعاونی که مغایر شروط و قراردادهای منعقد شده با منابع تأمین کننده اعتبار و کمک مالی و امکانات مختلف و سرمایه‌گذاری و مشارکت باشد موکول به موافقت مراجع مذکور خواهد بود.

ماده ۳۱- مجمع مؤسس عبارتست از عده‌ای از افراد واجد شرایط عضویت در تعاونی مربوط که اقدام به تأسیس تعاونی

می‌نمایند.

ماده ۳۲- وظایف مجمع مؤسس عبارتست از:

۱- تهیه و پیشنهاد اساسنامه طبق قانون و مقررات.

۲- دعوت به عضویت افراد واجد شرایط.

۳- تشکیل اولین مجمع عمومی جهت تصویب و ثبت اساسنامه و تعیین هیأت‌مدیره و سایر وظایف مجمع عمومی.

تبصره ۱- پس از تشکیل اولین جلسه

۴- اتخاذ تصمیم نسبت به افزایش و یا کاهش سرمایه در حدود قوانین و مقررات.

۵- اخذ تصمیم نسبت به ذخایر و پرداخت سود و مازاد درآمد و تقسیم آن طبق اساسنامه.

۶- تصویب مقررات و دستورالعمل‌های داخلی تعاونی.

۷- سایر وظایفی که قوانین و مقررات بر عهده مجمع عمومی قرار می‌دهد.

ماده ۳۵- مجمع عمومی فوق‌العاده به منظور تغییر مواد در اساسنامه (در حدود این

● ماده ۲۷- تعاونی‌های توزیع عبارتند از تعاونی‌هایی که نیاز مشاغل تولیدی و یا مصرف‌کنندگان عضو خود را در چهارچوب مصالح عمومی و به منظور کاهش هزینه‌ها و قیمت‌ها تأمین می‌نمایند.

تبصره - تعاونی‌های توزیع مربوط به تأمین کالا و مسکن و سایر نیازمندی‌های روستائیان و عشایر و کارگران و کارمندان از نظر گرفتن سهمیه کالا و حمایت‌های دولتی و بانکی و سایر حمایت‌های مربوط به امور تهیه توزیع اولویت دارند.

رسمی مجمع عمومی و تعیین هیأت‌مدیره، وظایف هیأت مؤسس خاتمه می‌یابد.

تبصره ۲- اغضائی که با مصوبه اولین جلسه مجمع عمومی عادی در مورد اساسنامه موافقت نداشته باشند می‌توانند در همان جلسه تقاضای عضویت خود را پس بگیرند.

تبصره ۳- تصویب اساسنامه تعاونی با حداقل دو سوم اعضای اولین مجمع عمومی عادی می‌باشد.

ماده ۳۳- مجمع عمومی عادی حداقل سالی یک‌بار پس از پایان سال مالی جهت انجام وظایف قانونی خود تشکیل می‌شود.

ماده ۳۴- وظایف و اختیارات مجمع عمومی عادی به شرح زیر است.

۱- انتخاب هیأت‌مدیره و بازرس یا بازرسان برای مدت دو سال.

۲- رسیدگی و اتخاذ تصمیم درباره ترانزنامه و حساب سود و زیان و سایر گزارش‌های مالی هیأت‌مدیره.

۳- تعیین خط مشی و برنامه تعاونی و تصویب بودجه جاری و سرمایه‌گذاری و اعتبارات و وام‌های درخواستی و سایر عملیات مالی به پیشنهاد هیأت‌مدیره.

قانون). تصمیم‌گیری نسبت به عزل یا قبول استعفا هیأت‌مدیره و انحلال یا ادغام تعاونی تشکیل می‌گردد.

تبصره ۱- مجمع عمومی فوق‌العاده بنا به تقاضای کتبی حداقل یک سوم اعضای تعاونی و یا اکثریت مطلق اعضای هیأت‌مدیره و با بازرس یا بازرسان با حضور حداقل دو سوم اعضای کل مجمع تشکیل می‌شود. در تعاونی‌های دارای بیش از پانصد نفر عضو در صورتی که بار اول با دو سوم اعضای تشکیل نشود، بار دوم با نصف به علاوه یک رسمیت خواهد داشت.

تبصره ۲- در صورتی که هیأت‌مدیره ظرف مدت حداکثر یک‌ماه نسبت به تشکیل مجمع عمومی فوق‌العاده اقدام ننماید، وزارت تعاون نسبت به تشکیل مجمع عمومی اقدام می‌نماید.

بخش دوم - هیأت‌مدیره

ماده ۳۶- اداره امور تعاونی طبق اساسنامه بر عهده هیأت‌مدیره‌ای مرکب از حداقل ۳ نفر و حداکثر ۷ نفر عضو اصلی و تا یک سوم اعضای اصلی، اعضای علی‌البدل می‌باشد ولی برای تعاونی‌های بزرگ در مقابل افزایش هر

چهارصد نفر یک نفر می‌تواند به اعضاء اصلی هیأت‌مدیره و یک نفر به اعضاء علی‌البدل بیفزاید مشروط بر آنکه تعداد از پانزده نفر بیشتر نشود که برای مدت دو سال و با رأی مخفی انتخاب می‌شوند، اخذ رأی برای انتخاب اعضاء اصلی و علی‌البدل در یک نوبت به عمل می‌آید حائزین اکثریت بعد از اعضاء اصلی به ترتیب اعضاء علی‌البدل شناخته می‌شوند و انتخاب مجدد هر یک از اعضاء اصلی به ترتیب اعضاء علی‌البدل شناخته می‌شوند و انتخاب مجدد هر یک از اعضاء اصلی و علی‌البدل بلامانع است.

تبصره ۱- انتخاب اعضاء هیأت‌مدیره و

ترتیب آراء بیشتر برای بقیه مدت مقرر به جانشینی وی در جلسات هیأت‌مدیره شرکت می‌نماید.

تبصره ۴- خدمات اعضاء هیأت‌مدیره در ازاء عضویت در هیأت‌مدیره شرکتهای تعاونی بنسب عسوس است ولی هزینه اجرای مأموریت‌هایی که از طرف تعاونی در حدود بودجه مصوب مجمع عمومی به آنان ارجاع می‌شود قابل پرداخت است و مجمع می‌تواند مبلغی از سود خالص را به عنوان پاداش به آنان بپردازد.

ماده ۳۷- وظایف و اختیارات هیأت‌مدیره به شرح زیر می‌باشد:

بودجه و سایر پیشنهادات و ارائه آن به مجمع عمومی جهت اتخاذ تصمیم.

۷- تعیین نماینده از بین اعضاء تعاونی برای حضور در جلسات مجامع عمومی شرکت‌ها و اتحادیه‌هایی که تعاونی در آنها مشارکت دارد.

۸- تهیه و تنظیم دستورالعمل‌های داخلی تعاونی و تقدیم آن به مجمع عمومی برای تصویب.

۹- تعیین نماینده یا وکیل در دادگاه‌ها و مراجع قانونی و سایر سازمان‌ها با حق توکیل غیر.

۱۰- تعیین و معرفی صاحبان امضای مجاز (یک یا دو نفر از اعضاء هیأت‌مدیره به اتفاق مدیر عامل) برای قراردادهای و اسناد تعهدآور تعاونی.

تبصره - هیأت‌مدیره وظایف خود را به صورت جمعی انجام می‌دهد و هیچیک از اعضاء هیأت‌مدیره حق ندارد از اختیارات هیأت، منفرداً استفاده کند مگر در موارد خاص که وکالت یا نمایندگی کتبی از طرف هیأت‌مدیره داشته باشد. هیأت‌مدیره می‌تواند قسمتی از اختیارات خود را با اکثریت سه چهارم آراء به مدیر عامل تفویض نماید.

ماده ۳۸- هیأت‌مدیره و مدیر عامل و بازرسان علاوه بر داشتن شرایط عضو باید واجد شرایط زیر باشند.

۱- اطلاعات یا تجربه لازم برای انجام وظایف متناسب با آن تعاونی.

۲- ایمان و تعهد و التزام عملی به اسلام. (در تعاونی‌های متشکل از اقلیت‌های دینی شناخته شده در قانون اساسی تعهد عملی به دین خود)

۳- عدم سوء سابقه مالی و یا محکومیت در دادگاه‌های اجرای اصل ۴۹ قانون اساسی.

۴- عدم عضویت در گروه‌های محارب و عدم ارتکاب جرائم بر ضد امنیت و جعل اسناد.

۵- عدم اشتها به فساد اخلاقی و مالی.

تبصره - در مواردی که مدیر عامل از خارج انتخاب می‌شود داشتن شرایط بندهای ۲ و ۵ ماده ۹ الزامی نیست.

● ماده ۵۷- اتحادیه‌ها و شرکتهای تعاونی می‌توانند در صورت ضرورت با نظارت وزارت تعاون، اتاق تعاون مرکزی را در تهران و شعب آن را در استان‌ها و شهرستان‌ها جهت تأمین مقاصد زیر تشکیل دهند.

۱- انجام وظایف و اختیارات اتاق بازرگانی و صنایع و معادن در ارتباط با بخش تعاون.

۲- انجام اموری که از طرف وزارت تعاون بدان محول می‌گردد طبق آئین‌نامه.

۳- حل اختلاف و داوری در محدوده امور مربوط به تعاونی‌ها به صورت کدخدامنشی و صلح مابین اعضاء و اتحادیه‌ها و بین تعاونی‌ها و اتحادیه‌ها.

تبصره - هر اتاق تعاون دارای شخصیت حقوقی و مستقل می‌باشد و از لحاظ مالی و اداری و هزینه‌ها به دولت وابسته نمی‌باشد.

۱- دعوت مجمع عمومی (عادی - فوق‌العاده).

۲- اجرای اساسنامه و تصمیمات مجمع عمومی و سایر مقررات مربوط.

۳- نصب و عزل و قبول استعفای مدیر عامل و نظارت بر عملیات وی و پیشنهاد میزان حقوق مدیر عامل به مجمع عمومی.

۴- قبول درخواست عضویت و اخذ تصمیم نسبت به انتقال سهم اعضاء به یکدیگر و دریافت استعفای هر یک از اعضاء هیأت‌مدیره.

۵- نظارت بر مخارج جاری تعاونی و رسیدگی به حساب‌ها و ارائه به بازرسان یا بازرسان و تسلیم به موقع گزارش مالی و ترازنامه تعاونی به مجمع عمومی.

۶- تهیه و تنظیم طرح‌ها و برنامه‌ها و

علی‌البدل با اکثریت مطلق آراء مجمع عمومی داده و در صورتی که در دوره اول رأی‌گیری تمام یا بعضی از داوطلبان حائز اکثریت مطلق نگردند بلافاصله از بین دارندگان بیشترین آراء به تعداد دوبرابر مورد نیاز برای تکمیل هیأت‌مدیره و علی‌البدل با اکثریت نسبی رأی‌گیری به عمل می‌آید.

تبصره ۲- هیأت‌مدیره در اولین جلسه از میان خود یک نفر را به عنوان رئیس هیأت‌مدیره و یک نفر را به عنوان نایب رئیس و یک یا دو نفر را به عنوان منشی انتخاب می‌کند.

تبصره ۳- در صورت استعفا، فوت، ممنوعیت قانونی و یا غیبت غیر موجه مکرر (به نحوی که در اساسنامه تعیین می‌شود) اعضاء هیأت‌مدیره، یکی از اعضاء علی‌البدل به

ماده ۳۹- هیأت مدیره مکلف است بلافاصله بعد از انتخاب جهت مدیریت عملیات تعاونی و اجرای تصمیمات مجمع عمومی فرد واجد شرایطی را از بین اعضای تعاونی و یا از خارج تعاونی برای مدت دو سال به عنوان مدیر عامل آن تعاونی انتخاب کند که زیر نظر هیأت مدیره انجام وظیفه نماید. وظایف و اختیارات و حقوق و مزایای مدیر عامل طبق آئین نامه ای خواهد بود که بنا به پیشنهاد هیأت مدیره به تصویب مجمع عمومی خواهد رسید.

بخش سوم - بازرسی

ماده ۴۰- مجمع عمومی عادی بازرسی یا بازرسانی را برای مدت دو سال مالی انتخاب می کند و انتخاب مجدد آنان بلامانع است.

تبصره ۱- در صورت فوت یا ممنوعیت قانونی و با استعفای بازرسی یا بازرسان اصلی، هیأت مدیره مکلف است ظرف ده روز بازرسی علی البدل را به ترتیب اولویت آراء برای بقیه مدت دعوت نماید.

تبصره ۲- حق الزحمه و پاداش بازرسی یا بازرسان با تصویب مجمع عمومی تعیین می گردد.

ماده ۴۱- وظایف بازرسی یا بازرسان تعاونی به شرح زیر است.

۱- نظارت مستمر بر انطباق نحوه اداره امور تعاونی و عملیات و معاملات انجام شده با اساسنامه و قوانین و مقررات و دستورالعمل های مربوطه.

۲- رسیدگی به حساب ها، دفاتر، اسناد، صورت های مالی از قبیل ترازنامه و حساب های عملکرد و سود و زیان، بودجه پیشنهادی و گزارشات هیأت مدیره به مجمع عمومی.

۳- رسیدگی به شکایت اعضای و ارائه گزارش به مجمع عمومی و مراجع ذیربط.

۴- تذکر کتبی تخلفات موجود در نحوه اداره امور تعاونی به هیأت مدیره و مدیر عامل و تقاضای رفع نقص.

تبصره - بازرسی یا بازرسان حق دخالت مستقیم در اداره امور تعاونی را نداشته ولی می توانند بدون حق رأی در جلسات

● ماده ۵۸- ارکان هر اتاق تعاون

عبارتست از:

۱- مجمع نمایندگان ۲- هیأت مدیره

۳- هیأت بازرسی

هیأت مدیره شرکت کنند و نظرات خود را نسبت به مسائل جاری تعاونی اظهار دارند.

ماده ۴۲- در صورتیکه بازرسی یا بازرسان تشخیص دهند که هیأت مدیره و یا مدیر عامل در انجام وظایف محوله مرتکب تخلفاتی گردیده است و به تذکرات آنان ترتیب اثر نمی دهند باید موضوع را به مجمع عمومی برای رسیدگی و اتخاذ تصمیم لازم گزارش دهند.

فصل هفتم - اتحادیه تعاونی

ماده ۴۳- اتحادیه های تعاونی با عضویت شرکت ها و تعاونی هایی که موضوع فعالیت آنها واحد است برای تأمین تمام و یا قسمتی از مقاصد زیر تشکیل می گردد.

۱- ارائه خدمات آموزشی و فرهنگی و تبلیغاتی مربوط به امور تعاون به تعاونی های عضو و بالا بردن سطح علمی و فنی و تخصصی و اطلاعات مورد نیاز اعضای آنها و گسترش تبلیغات تعاونی.

۲- ارائه خدمات تحقیقاتی و مطالعاتی پیرامون موضوعات مورد نیاز تعاونی های عضو و کمک به جمع آوری آمار و اطلاعات و گزارشات اقتصادی و اجتماعی به آنان و وزارت تعاون.

۳- کمک به سازماندهی و حسن اداره

● ماده ۶۵- به منظور اعمال نظارت

دولت در اجرای قوانین و مقررات مربوط به بخش تعاونی و حمایت و پشتیبانی از این بخش، وزارت تعاون تشکیل می گردد.

امور و هماهنگی و حفاظت و توسعه تعاونی های موضوع فعالیت خود.

۴- کمک به برقراری ارتباط و همکاری متقابل بین تعاونی ها و بین آنها و مردم و دولت و سایر ارتباطات داخلی و خارجی.

۵- ارائه خدمات اداری، مالی، حسابداری، حسابرسی، بازرسی، تجاری، اعتباری، تشکیل صندوق های قرض الحسنه و سایر فعالیت های اقتصادی مورد نیاز تعاونی های عضو.

۶- تأمین نیازهای مشترک و بازاریابی و خرید و فروش و صادرات و واردات تعاونی های عضو.

۷- ارائه خدمات فنی، تخصصی، حقوقی، قبول وکالت اعضاء در کلیه امور مورد نیاز آنان، خدمات مشاوره ای و راهنمایی (سایر تسهیلات مورد نیاز تعاونی ها).

۸- نظارت بر التزام تعاونی های موضوع فعالیت خود به رعایت قوانین و مقررات مربوط و معرفی متخلفین به مراجع قانونی ذیربط.

۹- حل اختلاف و داوری در محدوده امور مربوط به تعاونی ها به صورت کدخدا منشی و صلح اعضاء تعاونی ها.

تبصره ۱- عضویت در اتحادیه تعاونی اختیاریست و تعاونی هایی که عضو اتحادیه نباشند از حقوق قانونی محروم نخواهند بود.

تبصره ۲- برای هر موضوع فعالیت تعاونی در هر شهرستان فقط یک اتحادیه تشکیل می گردد.

ماده ۴۴- سرمایه اتحادیه های تعاونی از محل پرداخت سهم تعاونی های عضو (به تناسب تعداد اعضاء تعاونی و میزان استفاده از خدمات اتحادیه) تأمین می شود و افزایش سرمایه اتحادیه از طریق افزایش سهم آنان و پرداخت حق عضویت و سایر دریافت ها تأمین می گردد و هر گونه تصمیم در باره سرمایه یا

افزایش یا کاهش آن با تصویب دو سوم اعضاء مجمع عمومی اتحادیه خواهد بود.

ماده ۴۵- هر اتحادیه تعاونی دارای ارکان زیر است.

۱- مجمع عمومی

۲- هیأت مدیره

۳- هیأت بازرسی

ماده ۴۶- مجمع عمومی اتحادیه‌های تعاونی از نمایندگان تعاونی‌های عضو تشکیل می‌شود و هر تعاونی دارای یک رأی می‌باشد. سایر مقررات مربوط به مجمع عمومی به همان ترتیبی است که در بخش اول فصل ششم آمده است.

ماده ۴۷- اعضاء هیأت‌مدیره اتحادیه‌های تعاونی به پیشنهاد تعاونی‌های عضو و تصویب مجمع عمومی انتخاب می‌شوند و به هر حال از هر تعاونی بیش از یک نفر عضو در هیأت‌مدیره نخواهد بود.

ماده ۴۸- اعضاء هیأت‌مدیره برای یک سال انتخاب می‌شوند و انتخاب مجدد آنان تا سه دوره بلامانع است. سایر وظایف و اختیارات و مقررات مربوط به هیأت‌مدیره را در فصل ششم در مورد هیأت‌مدیره اتحادیه نیز مجری خواهد بود.

ماده ۴۹- مدیر عامل با تصویب اکثریت دو سوم اعضاء هیأت‌مدیره برای مدت یک سال انتخاب می‌گردد و انتخاب مجدد وی بلامانع است. مدیر عامل کلیه اختیارات اجرایی اتحادیه را طبق اساسنامه در اجرای قوانین و مقررات مربوط و مصوبات مجمع عمومی و هیأت‌مدیره و اداره امور اتحادیه تعاونی و سایر وظایف و اختیاراتی که به عهده ارکان اتحادیه تعاونی نباشد، داراست.

ماده ۵۰- هیأت بازرسی مأمور حسابرسی اتحادیه تعاونی است. اعضاء این هیأت به وسیله تعاونی‌های عضو تعیین می‌گردند. گزارشات هیأت بازرسی باید به تصویب اکثریت مطلق اعضاء هیأت برسد. وظایف و اختیارات و سایر مقررات مربوط به بخش سوم فصل ششم در مورد هیأت بازرسی نیز مجری است.

تبصره- هیأت بازرسی اتحادیه‌ها می‌توانند بنا به تقاضای مجمع عمومی تعاونی‌های عضو و تصویب مجمع عمومی اتحادیه وظایف بازرسی تعاونی‌های عضو را نیز انجام دهد.

فصل هشتم- تشکیل و ثبت تعاونی‌ها

ماده ۵۱- شرکت‌ها و اتحادیه‌های تعاونی با رعایت این قانون پس از تهیه، طرح و

تصویب آن به کیفیتی که در آئین‌نامه اجرایی مشخص خواهد شد باید مدارک زیر را برای تشکیل و ثبت ارائه دهند.

۱- صورت‌جلسه تشکیل مجمع مؤسس و اولین مجمع عمومی و اسامی اعضاء و هیأت‌مدیره منتخب و بازرسان.

۲- اساسنامه مصوب مجمع عمومی.

۳- درخواست کتبی ثبت.

۴- طرح پیشنهادی و ارائه مجوز وزارت تعاون.

۵- رسید پرداخت مقدار لازم‌التادیه سرمایه.

۶- مدارک دعوت موضوع بند ۲ ماده ۳۲.

تبصره- اولین هیأت‌مدیره پس از اعلام قبولی مکلفند با انجام تشریفات مقرر نسبت به ثبت تعاونی اقدام نمایند.

ماده ۵۲- اداره ثبت شرکت‌ها موظف است پس از دریافت اسناد و مدارک لازم اقدام به ثبت تعاونی‌ها نماید.

فصل نهم- ادغام- انحلال و تصفیه بخش اول- ادغام

ماده ۵۳- شرکت‌های تعاونی می‌توانند در صورت تصویب مجامع عمومی فوق‌العاده و طبق مقررات آئین‌نامه اجرایی این قانون با یکدیگر ادغام شوند.

تبصره- صورت جلسات مجامع عمومی فوق‌العاده تعاونی‌های ادغام شده منظم به مدارک مربوط باید حداکثر ظرف مدت دو هفته برای ثبت به اداره ثبت شرکت‌ها تسلیم شده و خلاصه تصمیمات به اطلاع کلیه اعضاء و بستانکاران برسد.

بخش دوم- انحلال و تصفیه

ماده ۵۴- شرکت‌ها و اتحادیه‌های تعاونی در موارد زیر منحل می‌شوند.

۱- تصمیم مجمع عمومی فوق‌العاده.

۲- کاهش تعداد اعضاء از حد نصاب مقرر در صورتیکه حداکثر ظرف مدت ۳ ماه تعداد اعضاء به نصاب مقرر نرسیده باشد.

۳- انقضای مدت تعیین شده در اساسنامه مربوط در صورتی که در اساسنامه مدت تعیین شده باشد و مجمع عمومی مدت را تمدید

نکرده باشد.

۴- توقف فعالیت بیش از یکسال بدون عذر موجه.

۵- عدم رعایت قوانین و مقررات مربوط پس از ۳ بار اخطار کتبی در سال به وسیله وزارت تعاون بر طبق آئین‌نامه مربوط.

۶- ورشکستگی طبق قوانین مربوط.

تبصره ۱- پس از اعلام انحلال و ثبت بلافاصله آن در اداره ثبت محل تصفیه طبق قانون تجارت صورت می‌گیرد.

تبصره ۲- دربندهای دوم و چهارم و پنجم وزارت تعاون بلافاصله طبق آئین‌نامه مربوط انحلال تعاونی را به اداره ثبت محل اعلام می‌نماید.

تبصره ۳- اعلام نظر وزارت تعاون در مورد بندهای ۴ و ۵ در دادگاه صالح قابل شکایت و رسیدگی می‌باشد.

تبصره ۴- کلیه امتیازات و اموالی که از منابع عمومی دولتی و بانکها در اختیار تعاونی قرار گرفته با انحلال آن باید مسترد شود. مسئولیت اعضاء هر تعاونی در این مورد تضامنی است.

ماده ۵۵- در صورتی که مجمع عمومی فوق‌العاده یا وزارت تعاون رأی به انحلال تعاونی بدهد، ظرف یک ماه سه نفر جهت تصفیه امور تعاونی انتخاب و به اداره ثبت محل معرفی خواهند شد تا بر طبق قانون و آئین‌نامه مربوط نسبت به تصفیه امور تعاونی اقدام نمایند.

ماده ۵۶- در صورتی که هر تعاونی منحل گردد، قبل از انحلال باید به تعهداتی که دو برابر اخذ سرمایه و اموال و امتیازات از منابع عمومی و دولتی و بانک‌ها و شهرداری سپرده است عمل نماید.

فصل دهم- اتاق تعاون

ماده ۵۷- اتحادیه‌ها و شرکت‌های تعاونی می‌توانند در صورت ضرورت با نظارت وزارت تعاون، اتاق تعاون مرکزی را در تهران و شعب آن را در استان‌ها و شهرستان‌ها جهت تأمین مقاصد زیر تشکیل دهند.

۱- انجام وظایف و اختیارات اتاق بازرگانی و صنایع و معادن در ارتباط با بخش

۲- انجام اموری که از طرف وزارت تعاون بدان محول می‌گردد طبق آئین‌نامه.

۳- حل اختلاف و داوری در محدوده امور مربوط به تعاونی‌ها به صورت کدخدانمنشی و صلح مابین اعضاء و اتحادیه‌ها و بین تعاونی‌ها و اتحادیه‌ها.

تبصره - هر اتاق تعاون دارای شخصیت حقوقی و مستقل می‌باشد و از لحاظ مالی و اداری و هزینه‌ها به دولت وابسته نمی‌باشد.

ماده ۵۸- ارکان هر اتاق تعاون عبارتست از:

۱- مجمع نمایندگان

۲- هیأت مدیره

۳- هیأت بازرسی

ماده ۵۹- مجمع نمایندگان عبارتست از نمایندگان اتحادیه‌ها به معرفی مجمع عمومی اتحادیه‌ها و در صورتی که تعاونی‌هایی فاقد اتحادیه باشند، نماینده‌ای به معرفی آن تعاونی‌ها، که برای مدت سه سال انتخاب می‌گردند و وظایف آن عبارتست از:

الف - بررسی پیشنهادات مربوط به اساسنامه و آئین‌نامه‌های داخلی و تأیید آن جهت تصویب نهائی وزیر تعاون.

ب - تعیین هیأت مدیره

ج - تصویب برنامه و بودجه سالانه به پیشنهاد هیأت مدیره

د - تعیین دو نفر بازرسی جهت عضویت در هیأت بازرسی

ه - رسیدگی و اتخاذ تصمیم در مورد ترازنامه و سایر گزارش‌های هیأت مدیره پس از اظهار نظر هیأت بازرسی.

ماده ۶۰- هیأت مدیره اتاقهای تعاون متشکل از ۵ نفر از میان اعضاء تعاونی‌ها می‌باشند که حتی‌الامکان از مدیران تعاونی‌های کشاورزی و روستائی و عشایری، صنعتی، معدنی، عمران شهری و روستائی، توزیع خواهند بود و برای مدت سه سال از طرف مجمع نمایندگان انتخاب می‌شوند.

ماده ۶۱- وظایف هیأت مدیره عبارتست از:

۱- فعالیت لازم جهت تأمین مقاصد اتاق

تعاون بر طبق اساسنامه و آئین‌نامه‌های مربوط.

۲- اداره کلیه امور مربوط به اطاق تعاون و انجام کلیه مکاتبات و ارتباطات و عملیات مالی مورد نیاز اطاق طبق آئین‌نامه‌های داخلی آن.

۳- اجرای تصمیمات مجمع نمایندگان.

۴- ارائه گزارش‌ها و پیشنهادهای لازم به مجمع نمایندگان.

ماده ۶۲- هیأت مدیره اطاق تعاون هر استان موظف به ایجاد ارتباط و هماهنگی و همکاری بین اطاقهای شهرستان‌های مربوط به خود است و آنها نیز موظف به همکاری هستند. همچنین هیأت مدیره اطاق تعاون مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف به ایجاد ارتباط و هماهنگی و همکاری بین اطاقهای استان‌ها می‌باشد و آنها نیز موظف به همکاری هستند.

ماده ۶۳- هیأت بازرسی متشکل از سه عضو می‌باشد که دو نفر آنها به وسیله مجمع نمایندگان و یک نفر دیگر به وسیله وزارت تعاون تعیین می‌گردند و وظایف آنها عبارتست از:

الف - نظارت و بازرسی مستمر از نظر رعایت اساسنامه و آئین‌نامه‌های اطاق تعاون و قوانین مقررات مربوط.

ب - رسیدگی به حساب‌ها، دفاتر، اسناد، صورت‌های مالی از قبیل ترازنامه و عملکرد مالی و گزارش به مجمع نمایندگان و وزارت تعاون.

ج - بررسی شکایات و تخلفات مربوط به اطاق تعاون و گزارش به مراجع ذیربط.

د - ارائه گزارش‌های سالانه و نوبتی به مجمع نمایندگان و وزارت تعاون از نظر وضعیت فعالیت‌های اطاق تعاون و رعایت قوانین و مقررات و اظهار نظر در مورد گزارش‌های هیأت مدیره.

تبصره - هیأت مدیره مکلف است اسناد و مدارک مورد درخواست هیأت بازرسی را در اختیار آنان قرار دهد.

ماده ۶۴- منابع مالی اطاقهای تعاون عبارتست از:

۱- دریافت حق عضویت در اطاق تعاون از اعضاء.

۲- دریافت کمک‌های دولتی و مردمی و شوراها و هدایا.

۳- دریافت حق مشاوره، کارشناسی، داوری در محدوده امور مربوط به تعاونی‌ها به صورت کدخدا منشی و سایر خدماتی که در اختیار تعاونی‌ها و اتحادیه‌ها قرار می‌دهد.

فصل یازدهم - وزارت تعاون

ماده ۶۵- به منظور اعمال نظارت دولت در اجرای قوانین و مقررات مربوط به بخش تعاونی و حمایت و پشتیبانی از این بخش، وزارت تعاون تشکیل می‌گردد.

تبصره ۱- سازمان‌های تعاون روستائی، مرکزی تعاون کشور، مرکزی تعاونی‌های معدنی، مراکز گسترش خدمات تولیدی و عمرانی و سایر دفاتر، سازمان‌ها و اداراتی که در رابطه با بخش تعاونی در وزارتخانه‌ها و سازمان‌های مختلف فعالیت می‌نمایند منحل شده و کلیه وظایف، اختیارات، اموال، دارائی‌ها، اعتبارات، بودجه، پرسنل و سایر امکاناتی که در اختیار دارند به وزارت تعاون منتقل می‌شوند و این وزارت با استفاده از بودجه و امکانات موجود آنها تشکیل می‌گردد.

تشکیلات و پست‌های سازمانی وزارت تعاون که از تعداد پست‌های دستگاه‌های منحل تجاوز نخواهد کرد. به پیشنهاد وزیر تعاون و تأیید سازمان امور اداری و استخدامی ظرف مدت شش ماه (که در این مدت تشکیلات منحله کماکان به وظایف خود عمل می‌کنند) تعیین خواهد شد.

تبصره ۲- صندوق تعاون جهت فعالیت‌های اعتباری بخش تعاونی با کلیه دارائی‌ها و تعهدات خود از وزارت کار و امور اجتماعی مترع و به وزارت تعاون الحاق و وظایف و اختیارات مجمع عمومی آن به وزیر تعاون منتقل می‌گردد.

تغییر در اساسنامه آن به پیشنهاد وزیر تعاون و تصویب هیأت وزیران خواهد بود.

ماده ۶۶- وظایف و اختیارات وزارت تعاون عبارتست از:

۱- اجرای آن قسمت از قانون و مقررات در رابطه با بخش تعاونی که مربوط به دولت

می‌شود و نظارت بر حسن اجرای قوانین و مقررات بخش تعاونی.

۲- تهیه لوایح قانونی و آئین‌نامه‌های این قانون و اساسنامه‌ها و آئین‌نامه‌های تعاونی‌ها مطابق این قانون.

۳- جلب و هماهنگی حمایت‌ها و کمک‌ها و تسهیلات و امکانات دولتی و عمومی جهت بخش تعاونی با همکاری دستگاه‌های اجرائی ذیربط.

۴- تشویق و کمک و همکاری در تأسیس و گسترش تعاونی‌ها با جلب همکاری و مشارکت عموم مردم و شوراهای اسلامی کشوری.

۵- ایجاد زمینه‌های همکاری و هماهنگی و تعاون بین تعاونی‌ها و همچنین بین اتحادیه‌های تعاونی یا بین بخش تعاونی و سایر بخش‌های اقتصادی.

۶- کمک به فعالیت‌های تبلیغاتی، آموزشی، فرهنگی، فنی، علمی، تحقیقاتی و صنعتی لازم برای بخش تعاونی با همکاری اتحادیه‌های تعاونی.

۷- کمک به شرکت‌ها و اتحادیه‌های تعاونی در ارائه خدمات حقوقی، مالی، حسابرسی و دیگر خدمات مورد نیاز.

۸- شرکت در مجامع بین‌المللی تعاون به عنوان نماینده دولت جمهوری اسلامی ایران.

۹- انجام معاملات لازم و ارائه خدمات مورد نیاز بخش تعاونی.

۱۰- اجرای برنامه‌های ترویج و آموزش تعاون برای تفهیم و تعمیم روش‌ها و برنامه‌های مختلف تعاونی و انتشار کتب و نشریات مورد لزوم تعاونی.

۱۱- راهنمایی مسئولان تعاونی‌ها در امور حقوقی، مالی، اداری و هدایت آنها در جهت استفاده از روش‌ها و سیستم‌های بهتر.

۱۲- انجام تحقیقات آماری و اطلاعاتی و مطالعه درباره فعالیت تعاونی‌ها در زمینه شناخت نارسائیه‌ها و نیازهای آنها و همچنین توانائیه‌ها و امکانات آنها به منظور استفاده در برنامه‌ریزی‌های مربوط.

۱۳- ایجاد هماهنگی در اعمال کمک‌های فنی و اداری و مالی و غیره توسط دستگاه‌های

ذیربط در موارد لازم به منظور اداره صحیح تعاونی‌ها.

۱۴- ایجاد تسهیلات لازم جهت توسعه فعالیت تعاونی‌ها در امور تولیدی.

۱۵- فراهم آوردن موجبات صدور تولیدات تعاونی‌ها.

۱۶- تهیه و تنظیم طرح‌های اساسی به منظور فراهم آوردن موجبات تحقق اهداف مندرج در اصول ۴۳ و ۴۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران.

۱۷- حسابرسی از تعاونی‌ها در صورت تقاضا و شکایت‌های اعضاء در حدود امکانات.

۱۸- جلوگیری از فعالیت اشخاص حقیقی یا حقوقی که به هر نحو از نام یا عنوان تعاونی سوء استفاده می‌کنند.

● قانون تعاون در ماده ۶۶ خود، ۲۹ بند را به‌عنوان وظایف و اختیارات وزارت تعاون پیش‌بینی کرده است.

۱۹- فراهم آوردن تسهیلات لازم در جهت دستیابی تعاونی‌ها به مواد اولیه و وسایل و کالاهای مورد نیاز.

۲۰- سیاست‌گذاری، تعیین خط‌مشی و برنامه ریزی در حدود مقررات و اختیارات برای توسعه و رشد بخش تعاون.

۲۱- فراهم آوردن تسهیلات لازم برای تهیه طرح، ایجاد، توسعه، بازسازی، نوسازی واحدهای تعاونی و نظارت بر امور آنها.

۲۲- تأمین شرایط و فراهم آوردن امکانات برای سرمایه‌گذاری بخش تعاونی جهت ایجاد تعاونی‌ها با اولویت تعاونی‌های تولید.

۲۳- تنظیم برنامه و تعیین نحوه کمک‌های اعتباری در حدود مقررات و اختیارات از طریق بانک‌ها و مؤسسات اعتباری و کمک‌های دولتی به تعاونی‌ها.

تبصره - شورای پول و اعتبار موظف است همه ساله بر اساس درخواست وزارت تعاون با رعایت سیاست‌های پولی و مالی دولت نسبت به اعطای وام و کمک‌های لازم به تعاونی‌ها

اقدام نماید.

۲۴- مشارکت، ایجاد، توسعه و بهره‌برداری و سرمایه‌گذاری در تعاونی‌ها و نیز انتقال یا واگذاری و فروش سهام دولت در واحدهای تولیدی و توزیعی به بخش تعاونی ضمن رعایت مفاد تبصره ماده ۱۷ این قانون.

۲۵- عضویت در شورای اقتصاد، شورای عالی صنایع، شورای پول و اعتبار، مجمع عمومی بانک‌ها، شورای عالی معادن و کمیسیون‌های مربوط به صادرات و واردات کشور و سایر مجامع با نظر هیأت دولت.

۲۶- مشارکت در تهیه و تدوین مقررات صادرات و واردات کشور.

۲۷- همکاری با مؤسسات علمی، فنی و اقتصادی بین‌المللی و قبول عضویت و شرکت در سازمان‌ها، شوراهای و مجامع بین‌المللی مربوط به امور تعاونی.

۲۸- صدور مجوز موضوع بند ۴ ماده ۵۱.

۲۹- سلب مزایای از تعاونی‌هایی که بر خلاف قانون و مقررات بخش تعاونی عمل نموده و یا بر خلاف اساسنامه مصوب اقداماتی کرده باشند.

ماده ۶۷- آئین‌نامه اجرائی این قانون ظرف مدت شش ماه توسط وزارت تعاون تهیه و به تصویب هیأت دولت خواهد رسید.

ماده ۶۸- به منظور نظارت بر انتخابات شرکت‌ها و اتحادیه‌های تعاونی و اتاق تعاون انجمنی متشکل از نمایندگان وزارتخانه‌های تعاون و کشور و قوه قضائیه و دو نفر از اتاق تعاون (در صورت موجود بودن اتاق) به ریاست نماینده وزارت تعاون تشکیل می‌گردد.

تبصره - آئین‌نامه اجرائی این ماده به پیشنهاد وزارت تعاون به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

فصل دوازدهم - سایر مقررات

ماده ۶۹- کلیه شرکت‌ها و اتحادیه‌های تعاونی موظفند حداکثر ظرف مدت شش ماه پس از تصویب این قانون، اساسنامه خود را با این قانون تطبیق دهند و پس از تأیید وزارت

بقیه در صفحه ۵۷

قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی ایران

بقیه از صفحه ۴۱

● ماده ۶۷- آیین نامه اجرایی این قانون ظرف مدت شش ماه توسط وزارت تعاون تهیه و به تصویب هیأت دولت خواهد رسید.

تعاون تغییرات اساسنامه خود را به عنوان تعاونی به ثبت برسانند در غیر این صورت از مزایای مربوط به بخش تعاونی و این قانون برخوردار نمی‌باشند.

ماده ۷۰- ردیف‌ها و اعتبارات ریالی و ارزی مربوط به دستگاه‌های منحل مذکور در تبصره ۱ ماده ۶۵ از قوانین و مقررات موجود حذف و تحت عنوان ردیف‌های مستقل به وزارت تعاون منتقل می‌گردد. سازمان برنامه و بودجه و کمیته تخصیص ارز موظفند پس از تشکیل وزارت تعاون حداکثر ظرف مدت یک ماه اعتبارات مربوط به دستگاه‌های مذکور و آن قسمت از اعتبارات سایر دستگاه‌های اجرایی که در رابطه با فعالیت بخش تعاونی بوده است تفکیک و به وزارت تعاون انتقال دهند.

ماده ۷۱- کلیه قوانین و مقررات مغایر این قانون ملغی است.

قانون فوق مشتمل بر هفتاد و یک ماده و پنجاه تبصره در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ سیزدهم شهریور ماه یک هزار و سیصد و هفتاد مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۷۰/۶/۲۴ به تائید شورای نگهبان رسیده است.

رئیس مجلس شورای اسلامی
مهدی کروبی

برنامه پنجساله توسعه اقتصادی کشور می‌باشد، این سیاست مالیاتی مغایر با اهداف تشویق صادرات دولت می‌باشد. امید است در لایحه اصلاحی قانون مالیات‌ها به این موضوع توجه خاص مبذول شده باشد.

۵- عدم هم‌آهنگی

در این باره عدم هم‌آهنگی فی‌مابین دو اداره دولتی دست‌اندرکار صادرات به عنوان مثال ذکر می‌شود. کالای صادراتی پوشاکی که مشمول مقررات استاندارد اجباریست توسط اداره استاندارد آزمایش شده و در صورت عدم مغایرت با قانون و اظهار صادرکننده، کارت‌ها مهر شده به گمرک ارسال می‌شود. همین کالا به دلایل عدم هم‌آهنگی بین اداره استاندارد و گمرک مجدداً مورد آزمایش قرار می‌گیرد و به همین دلیل مدتی از وقت صادرکننده به علت دوباره کاری تلف می‌شود.

۶- تصمیمات مقطعی و ناگهانی

تصمیمات مقطعی و ناگهانی موجب تزلزل در برنامه‌ریزی صادرکننده خواهد شد در این راستا موضوع تقلیل نرخ ارز رقابتی از یکهزار ریال به هشتصد ریال و از آن به ششصد ریال ظرف مدت کوتاه و همچنین موضوع قبول امور تهاتر در مقابل تعهدات می‌توان نام برد.

در انتها لازم است خاطر نشان سازیم که اگر مجموعه سیاست‌های حمایتی دولت محترم به طور جدی به فعلیت درآید، صادرات پوشاک می‌تواند در قالب یک شکل جمعی، جایگاهی اساسی در مجموعه اقلام صنعتی صادراتی کشور داشته باشد.

بابت مدیره نیز خود دارای فعالیت واردات و صادرات می‌باشند، یکی از مشکلات بازرگانی خارجی، نداشتن کارت بازرگانی است. در این حال زمانی که یکی از اعضاء هیأت مدیره حاضر می‌شود کارت خود را به تعاونی منتصاب دهد، موضوع لزوم ابطال کارت شخصی وی مطرح می‌گردد. از جمله مدارکی جهت ابطال کارت شخصی لازم است، مابدا حساب مالیاتی است. از آنجا که اکثر لیدکنندگان دارای پرونده مفتوحه در وزارت دارائی می‌باشند و تا تعیین تکلیف ننگونه پرونده‌ها زمان زیادی نیاز خواهد بود، وزارت دارائی فقط در ازای اخذ سپرده نقدی حاضر به ارائه مفاصا حساب می‌باشد. حال آنکه معمولاً مؤدی نه تنها به مالیات مورد تخصیص اعتراض دارد، بلکه هرگز حاضر خواهد بود مبلغ کلانی به عنوان سپرده بسپارد بتواند کارت شخصی خود را ابطال و به نام شرکت تعاونی کارت جدید اخذ نماید. مضافاً آنکه خدمت در سمت هیأت مدیره تعاونی‌ها نیزاً افتخاری و بدون حقوق است. بدین ترتیب لازم است در این خصوص اقدام خاصی صورت پذیرد. در غیر این صورت بسیاری از تعاونی‌ها از انجام واردات و صادرات محروم خواهند بود.

- موضوع مالیات صادرات

هم اکنون ۱۰۰٪ درآمد حاصل از صادرات مشمول مالیات می‌باشد حال آنکه مالیات از صادرات غیر نفتی از اهداف اساسی